

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 051 «Економіка»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу»

на тему: «Статистичне дослідження бюджетних процесів в Україні»

Виконавець:

Студентка факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій
Манєва Карина Петрівна

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
Погорєлова Тетяна Валеріївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Бюджетна система України – сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права. Бюджет України вважається одним з головних фінансових планів країни, який віддзеркалює суспільно–економічний стан у державі. Економічна нестабільність і спад виробництва негативно впливають на формування доходів та фінансування видатків бюджету. Бюджет, його дохідна частина прямо пов'язані із Державною програмою соціально- економічного розвитку України. І навпаки, виконання зазначеної програми залежить від її фінансового забезпечення. Ось чому необхідно максимально об'єктивно висвітлити основні теоретичні та практичні аспекти застосування статистичних методів для отримання надійних, своєчасних та точних результатів про стан та перспективи розвитку доходів та видатків Зведеного бюджету України.

Мета дослідження Основна мета дипломної роботи полягає у статистичному оцінюванні бюджетних процесів та обґрунтуванні процесів формування доходів та використання видатків, визначення їх взаємозв'язків з найважливішими макроекономічними показниками економічного розвитку країни.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати загальний обсяг і динаміку доходів та видатків Зведеного бюджету України;
- проаналізувати структуру доходів та видатків Зведеного бюджету України;
- виявити та оцінити взаємозв'язки між доходами Зведеного бюджету та найважливішими макроекономічними показниками;
- проаналізувати еластичність доходів та видатків Зведеного бюджету України;
- проаналізувати регресійні моделі доходів та видатків Зведеного бюджету України.

Об'єкт дослідження – Зведений бюджет України та методи його статистичного оцінювання.

Предмет дослідження – кількісні показники дохідної та видаткової частин Зведеного бюджету України, дефіцит, еластичність.

Методи дослідження: збір інформації про доходи та видатки Зведеного бюджету та формування бази даних (статистичне спостереження), групування та узагальнення інформації про доходи та видатки Зведеного бюджету, аналіз структури та динаміки Зведеного бюджету, аналіз еластичності доходів та видатків Зведеного бюджету, побудова та аналіз регресійних моделей бюджету та макроекономічних показників України.

Інформаційною базою виконання дипломної роботи є дані Державної служби статистики, звіти міністерства фінансів щодо виконання Зведеного,

Державного та місцевих бюджетів та матеріали спеціалізованої періодичної літератури.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел 1.Теоритичні та методологічні основи статистичного аналізу бюджетних процесів в Україні; 2. Зведений бюджет України та його статистичний аналіз; 3.Статистичний аналіз впливу факторів на доходи й видатки Зведеного бюджету України. Загальний обсяг роботи становить 74 сторінок. Основний зміст викладено на 63 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 13 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 стаття :

Манєва, К. П. *Статистичне оцінювання доходів Зведеного бюджету України* [Текст] / К. П. Манєва, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 49 – 56.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні та методологічні основи статистичного аналізу бюджетних процесів в Україні»** розглянуто сутність бюджетних процесів та бюджету, етапи бюджетного процесу, а також процес складання та утвердження бюджету, структуру Зведеного бюджету та його головні функції, проблеми статистичного оцінювання бюджету, методику розрахунку системи статистичних показників бюджетних процесів та визначено статистичні методи аналізу бюджетних процесів. Бюджетний процес — регламентована нормами права діяльність, пов'язана зі складанням, розглядом, затвердженням бюджетів, їх виконанням та контролем, розглядом звітів про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему України. Бюджет країни – це основний елемент державних фінансів. За допомогою бюджету здійснюється мобілізація фінансових ресурсів і їх використання з метою забезпечення виконання функцій держави. Аналіз таких операцій відображає проведення розподілу і перерозподілу ВВП для задоволення потреб суспільства як на загальнодержавному так і на регіональних рівнях.

Сформовано систему економіко-статистичних показників Зведеного бюджету, за допомогою яких можна одержати необхідні дані про структурні зміни та основні джерела формування доходів і напрямки використання одержаних коштів.

Обґрунтовано алгоритм статистичного оцінювання Зведеного бюджету та його процесів: збір інформації про доходи та видатки Зведеного бюджету групування й узагальнення інформації про доходи та видатки Зведеного бюджету, аналіз структури та динаміки Зведеного бюджету, виявлення та оцінка тенденції розвитку доходів і видатків державного,

побудова та аналіз регресійних моделей бюджету та макроекономічних показників України

У другому розділі «Зведений бюджет України та його статистичний аналіз» проаналізовано тенденцію розвитку доходів і видатків Зведеного бюджету України, охарактеризовано його структуру та динаміку за 2014 – 2018 рр. За період 2014-2018 рр. в Україні простежується чітка тенденція до збільшення доходів та видатків Зведеного бюджету. Аналіз Зведеного бюджету України довів, що у 2018 році порівняно з 2014 роком доходи збільшились на 159,7%, в свою чергу, видатки збільшились на 139%. На протязі періоду, що вивчається, спостерігається тенденція до зростання дефіциту. Так, у 2018 році спостерігається дефіцит державних коштів, оскільки видаткова частина перевищує дохідну на 67788,5 млн. грн. за аналізований період. Найбільшого значення дефіциту країна мала у 2014 році та склала 74,3 млрд. грн. Проведений аналіз доходів довів, що доходи Зведеного бюджету більше ніж на 80% складаються з податкових надходжень, в свою чергу головними постачальниками податкових надходжень є податок на додану вартість, податок з доходів фізичних осіб та акцизний податок. Аналіз видатків Зведеного бюджету України довів, що висока частка видатків використовується на соціальне забезпечення, загальнодержавні функції, армію.

У третьому розділі «Статистичний аналіз впливу факторів на доходи й видатки Зведеного бюджету України» розраховано еластичність доходів та видатків Зведено бюджету. Проаналізовано, як змінюється обсяг доходів або видатків Зведеного бюджету при збільшенні ВВП. У 2018 році коефіцієнт еластичності доходів склав 0,8, а видатків – 0,9, тобто бюджетні доходи та видатки не є еластичними. Висвітлено еластичність доходів та видатків Зведеного бюджету з доходами (видатками) державного та місцевих бюджетів. Здійснено кореляційно – регресійний аналіз доходів Зведеного бюджету, виявлено пряму лінійну залежність між доходами та ВВП, тобто зі збільшенням ВВП, доходи теж збільшується. За допомогою кореляційно-регресійного аналізу оцінено прямий лінійний взаємозв'язок між ВВП та видатками Зведеного бюджету.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі: за 2014–2018 роки спостерігається перевищення видатків над доходами, що й спричинило дефіцит за досліджувані роки. У 2018 році дохідна частина була меншою від видаткової на 67788,5 млн. грн.. Найменша різниця дефіциту була у 2015 році та становила 30898,2 млн. грн. У 2018 році дохідна частина збільшилась на 167490 млн. грн. Основну частку доходів Зведеного бюджету складають податкові надходження, і у 2018 році склали 84% усіх доходів. Основним показником, який вплинув на збільшення дефіциту у 2018 році, є державний борг. Станом на 2018 р. він

становив 2168627,1 млн. грн. У роботі був здійснений кореляційно - регресійний аналіз залежності доходів Зведеного бюджету від ВВП та ВВП від видатків Зведеного бюджету, який довів пряму залежність між цими факторами. Побудовані регресійні моделі надійні та статистично значущі за всіма критеріями.

У заключенні відмітимо, що тільки комплексне використання статистичних методів дозволяє отримати надійну, сучасну оцінку основних тенденцій розвитку доходів та видатків Зведеного бюджету України.

АНОТАЦІЯ

Манєва К.П., «Статистичне дослідження бюджетних процесів в Україні»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «051 Економіка»

за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти застосування статистичних методів аналізу бюджетних процесів формування доходів та використання видатків Зведеного бюджету України.

Проаналізовано структуру та динаміку доходів та видатків Зведеного бюджету України. Визначено основні проблеми і шляхи збільшення надходжень до бюджету. Охарактеризовано сучасні тенденції розвитку бюджетних процесів України. Проаналізовано взаємозв'язок між доходами, видатками Зведеного бюджету України і найважливішими макроекономічними показниками України.

Запропоновано основні рішення для збільшення доходів Зведеного бюджету України та покращення соціально-економічної ситуації в країні.

Ключові слова: бюджет; доходи та видатки Зведеного бюджету, бюджетний процес, динаміка, статистичне оцінювання.

ANNOTATION

**Maneva K.P., «Statistical Survey of Budget Processes in Ukraine»,
qualification work for a master's degree**

specialty «051 Economics»

Master's Degree Program in Business Statistics

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

The theoretical and practical aspects of application of statistical methods of analysis of budgetary processes of revenue generation and use of expenditures of the Consolidated Budget of Ukraine are considered in the paper.

The structure and dynamics of revenues and expenditures of the Consolidated Budget of Ukraine are analyzed. The main problems and ways to increase budget revenues are identified. The modern tendencies of development of budgetary processes of Ukraine are characterized. The relationship between the revenues, expenditures of the Consolidated Budget of Ukraine and the most important macroeconomic indicators of Ukraine is analyzed.

The main solutions are proposed to increase the revenues of the Consolidated Budget of Ukraine and improve the socio-economic situation in the country.

Keywords: budget; consolidated budget revenues and expenditures, budget process, dynamics, statistical estimation.